

بررسی جرم‌های مرتبط با مواد مخدر و سیاست‌های جنایی مؤثر در کنترل آن‌ها

سودا عبدالهی

کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آیت الله آملی، آمل، ایران.

چکیده

جرم‌های مرتبط با مواد مخدر از جمله پیچیده‌ترین و پرمخاطره‌ترین چالش‌های اجتماعی و اقتصادی در جهان معاصر به شمار می‌روند. این نوع از جرایم، نه تنها بر زندگی فردی افراد تأثیرات منفی عمیقی به جا می‌گذارد، بلکه پیامدهای گسترده‌ای بر ساختار اجتماعی و اقتصادی جوامع دارد. به واسطه‌ی مصرف و قاچاق مواد مخدر، روند رو به رشد جرم و جنایت‌های وابسته همچون سرقت، خشونت و قاچاق انسان تشدید می‌شود. این وضعیت، موجب بحران‌های سلامت عمومی و افزایش هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم برای دولت‌ها و ملت‌ها می‌گردد. از سوی دیگر، این جرایم تهدیدی جدی برای امنیت جوامع هستند که می‌توانند موجب کاهش اعتماد عمومی و تزلزل نهادهای اجتماعی و قانونی شوند. علاوه بر این، مشکل مواد مخدر نه تنها در کشورهای توسعه‌یافته، بلکه در کشورهای در حال توسعه و مناطق آسیب‌پذیر نیز به شدت نمایان است. در بسیاری از این کشورها، رشد سریع جمعیت، بیکاری، فقر و دسترسی آسان به مواد مخدر به بحرانی غیرقابل کنترل تبدیل شده است. به ویژه در مناطق مرزی و ناامن، باندهای قاچاق مواد مخدر به تهدیدات جدی علیه امنیت ملی و اقتصادی تبدیل می‌شوند. در این میان، سوء استفاده از وضعیت اجتماعی و اقتصادی افراد، به ویژه جوانان و افراد آسیب‌پذیر، مشکلات را پیچیده‌تر می‌کند. در این مقاله، نخست به بررسی و تحلیل انواع جرایم مرتبط با مواد مخدر و زیربناهای قانونی آن پرداخته شده، سپس عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر ارتکاب این جرایم به تفصیل ارزیابی می‌گردد. همچنین، سیاست‌های جنایی به کارگرفته شده در کشورهای مختلف و سطح اثربخشی آن‌ها در پیشگیری و کاهش این نوع جرایم مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در نهایت، با بهره‌گیری از داده‌ها و تحقیقات انجام شده، راهکارهای نوآورانه و عملی برای کاهش جرایم مرتبط با مواد مخدر و تقویت اثربخشی سیاست‌های جنایی پیشنهاد می‌شود. هدف نهایی این تحقیق، ارائه دیدگاهی جامع و همه‌جانبه از چالش‌ها و فرصت‌های موجود در مبارزه با این نوع جرایم است که بتواند به پژوهشگران، سیاست‌گذاران و متخصصان کمک کند تا به طور مؤثرتری به مقابله با این معضل بپردازند. این تحقیق در صدد است تا بر اهمیت پیشگیری و درمان به عنوان دو رکن اصلی در سیاست‌های جنایی تأکید کند و راهکارهایی برای تقویت همگرایی بین سیاست‌های داخلی و بین‌المللی در این زمینه ارائه دهد. همچنین توجه ویژه‌ای به نقش مراکز درمانی و حمایتی در کاهش آسیب‌های اجتماعی ناشی از اعتیاد خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: مواد مخدر، قاچاق، سیاست‌های جنایی، پیشگیری، سیاست‌گذاران

مقدمه

مواد مخدر به ترکیبات شیمیایی گفته می‌شود که با تأثیر بر سیستم عصبی مرکزی، قادر به ایجاد تغییراتی در ذهن و رفتار افراد هستند. این مواد می‌توانند به صورت طبیعی، نیمه‌سنتتیک یا سنتتیک تولید شوند و شامل دسته‌های مختلفی چون مواد مخدر گیاهی، داروهای روان‌گردان، و مواد شیمیایی صنعتی هستند. علاوه بر آن، این مواد می‌توانند به صورت قانونی و غیرقانونی استفاده شوند. برخی از آن‌ها به عنوان داروهای تجویزی برای تسکین درد یا درمان بیماری‌های روانی کاربرد دارند، در حالی که استفاده غیرقانونی از آن‌ها می‌تواند منجر به سوءمصرف و اعتیاد شود. (عرفانی و مصطفایی، ۱۳۹۷)

مواد مخدر بر اساس نوع و ساختار شیمیایی‌شان به دسته‌های مختلف تقسیم می‌شوند. مواد مخدر گیاهی مانند تریاک و کانابیس به صورت طبیعی از گیاهان خاص استخراج می‌شوند. دسته دیگر، داروهای روان‌گردان هستند که بر عملکرد ذهن تأثیر گذاشته و می‌توانند منجر به تغییرات ادراکی و عاطفی شوند، مانند LSD و اکستازی. مواد شیمیایی صنعتی مانند مت‌آمفتامین و فنتانیل نیز دسته‌ای دیگر از مواد مخدر محسوب می‌شوند که به طور سنتزی در آزمایشگاه‌ها تهیه می‌شوند و معمولاً تأثیرات بسیار قوی و خطرناکی دارند. (غلام حیدر، ۱۳۹۷)

مسئله مواد مخدر در بسیاری از کشورهای جهان، به ویژه برای کشورهای در حال توسعه، به یک بحران اجتماعی و اقتصادی پیچیده و چندبعدی تبدیل شده است. مصرف، تولید، و قاچاق این مواد نه تنها تهدیدی برای سلامت افراد است، بلکه منجر به ایجاد بحران‌های اجتماعی وسیعی همچون افزایش میزان جرم و جنایت، سقوط اقتصادی، و تضعیف نهادهای اجتماعی می‌شود. افزایش وابستگی به مواد مخدر می‌تواند منجر به افزایش بزهکاری، از جمله سرقت و خشونت، کاهش بهره‌وری نیروی کار، افزایش هزینه‌های بهداشت و درمان و در نهایت، بی‌ثباتی اجتماعی شود. در ابعاد گسترده‌تر، مواد مخدر به عنوان یک مسئله امنیتی و سیاسی نیز مطرح است و نگرانی‌های زیادی به همراه دارد. در بسیاری از جوامع، تولید و قاچاق مواد مخدر ارتباط نزدیکی با گروه‌های جنایت سازمان‌یافته و حتی تروریستی دارد که می‌توانند باعث بی‌ثباتی حکومت‌ها و مناطق شوند. همچنین، این مسئله به تخریب نهادهای دولتی از طریق فساد و رشوه‌خواری، کاهش اعتماد عمومی به سیستم‌های عدالت و خدمات اجتماعی و افزایش هزینه‌های دولتی برای کنترل و پیشگیری از آسیب‌های ناشی از آن منجر می‌شود.

از این رو، مقابله مؤثر با مسئله مواد مخدر نیازمند رویکردی چندجانبه است که نه تنها متکی بر اقدامات قانونی و قضایی باشد، بلکه به عوامل روان‌شناختی، اجتماعی و اقتصادی نیز توجه کافی داشته باشد. فهم دقیق این چالش و تبعات آن، گامی حیاتی در جهت تدوین و اجرای سیاست‌های مؤثر و پایدار برای مقابله با این بحران جهانی است. تلاش‌های بین‌المللی در قالب کنوانسیون‌ها و توافق‌نامه‌های مبارزه با مواد مخدر، توسعه برنامه‌های پیش‌گیری از اعتیاد و نیز طرح‌های درمان جامع برای معتادان نیز بخش مهمی از این رویکرد را تشکیل می‌دهد. به علاوه، آموزش عمومی و افزایش آگاهی در مورد خطرات و پیامدهای مصرف مواد مخدر می‌تواند

نقشی اساسی در کاهش تقاضا و ارتقای فرهنگ پیشگیری ایفا کند. به این ترتیب می‌توان به یک دورنمای روشن‌تر برای آینده‌ای عاری از چالش‌های ناشی از مواد مخدر امیدوار بود.

هدف این مقاله، بررسی جنبه‌های مختلف جرم‌های مرتبط با مواد مخدر و تحلیل سیاست‌های جنایی مؤثر در کنترل این جرایم است. سؤالات اصلی تحقیق عبارتند از:

۱. چه عواملی موجب ارتکاب جرم‌های مرتبط با مواد مخدر می‌شوند؟
۲. سیاست‌های جنایی موجود در مقابله با این جرم‌ها تا چه حد مؤثر بوده‌اند؟
۳. چه سیاست‌هایی می‌توانند در آینده برای کاهش جرم‌های مرتبط با مواد مخدر مفید باشند؟

۱. جرم‌های مرتبط با مواد مخدر

۱.۱. تعریف و طبقه‌بندی مواد مخدر

مواد مخدر به‌طور کلی به چند دسته اصلی تقسیم می‌شوند که هر یک ویژگی‌ها و تأثیرات خاص خود را دارند. این دسته‌بندی کمک می‌کند تا درک بهتری از مواد مختلف و نحوه تأثیرگذاری آن‌ها بر بدن و جامعه داشته باشیم.

مواد طبیعی: این دسته شامل گیاهانی است که به‌طور طبیعی رشد کرده و از آن‌ها مواد مخدر استخراج می‌شود. برخی از مهم‌ترین مواد طبیعی شامل گیاهانی چون شاهدانه، کوکا، و خشخاش هستند. این گیاهان در فرآیندهایی خاص از طریق استخراج ترکیبات شیمیایی، مواد مخدر ایجاد می‌کنند که تأثیرات روان‌گردان دارند. مثلاً تریاک و ماری‌جوانا از این دسته هستند. تأثیرات این مواد می‌تواند شامل تغییر در حالت‌های روحی، ایجاد احساس سرخوشی، کاهش اضطراب یا ایجاد توهمات باشد. به همین دلیل، استفاده تفننی از این مواد در جوامع مختلف در حال حاضر جنجال‌های قانونی و اجتماعی زیادی ایجاد کرده است.

مواد نیمه‌سنتتیک: این مواد از ترکیب مواد طبیعی و شیمیایی به‌دست می‌آیند و به‌طور معمول از طریق فرآیندهای صنعتی تولید می‌شوند. هروئین یکی از مشهورترین نمونه‌های این دسته است. این ماده از مرفین (ماده‌ای که از تریاک استخراج می‌شود) با استفاده از مواد شیمیایی خاصی تبدیل به هروئین می‌شود. هروئین، به‌عنوان یک ماده اعتیادآور، تأثیرات شدیدی بر سیستم عصبی مرکزی و جسم فرد می‌گذارد و موجب وابستگی سریع می‌شود. این مواد اغلب خطرات بیشتری دارند، چرا که ترکیبات شیمیایی و فرآیندهای سنتزی می‌توانند خواص غیرقابل پیش‌بینی داشته باشند.

مواد سنتتیک: این دسته شامل مواد شیمیایی کاملاً تولید شده در آزمایشگاه‌ها هستند که ممکن است از لحاظ ساختار شیمیایی شبیه به مواد طبیعی باشند، اما معمولاً تأثیرات بسیار قوی‌تری دارند. از جمله شناخته‌شده‌ترین مواد سنتتیک می‌توان به متامفتامین و اکستازی اشاره کرد. این مواد، به‌دلیل سهولت تولید و پنهان‌سازی آن‌ها در بازارهای سیاه، به‌طور گسترده‌ای در بین کاربران به‌ویژه در میان نسل جوان مصرف می‌شوند. تأثیرات این مواد می‌تواند شامل افزایش انرژی، ایجاد احساسات سرخوشی و کاهش نیاز به خواب باشد، اما در بلندمدت می‌تواند باعث اختلالات جدی روانی و جسمانی، از جمله ناتوانی‌های عصبی و آسیب‌های قلبی شود. (عادل و توکل پرور، ۱۳۹۵)

۱.۲. تأثیرات فیزیکی و روانی مواد مخدر

مصرف مواد مخدر می‌تواند تأثیرات عمیق و گسترده‌ای بر بدن و ذهن فرد بگذارد. این تأثیرات می‌تواند به صورت موقت یا دائمی باشد و بسته به نوع ماده مصرفی، شدت تأثیرات متفاوت خواهد بود.

تأثیرات فیزیکی:

مواد مخدر می‌توانند به سیستم‌های مختلف بدن آسیب‌های جدی وارد کنند. این آسیب‌ها ممکن است در کوتاه‌مدت یا بلندمدت خود را نشان دهند:

۱. سیستم قلبی و عروقی: بسیاری از مواد مخدر می‌توانند فشار خون فرد را تغییر دهند، موجب اختلال در ضربان قلب و حتی ایجاد مشکلات قلبی مانند حملات قلبی شوند. به‌ویژه مصرف مواد سنتتیک مانند متامفتامین می‌تواند منجر به افزایش ضربان قلب و فشار خون شود.
۲. سیستم تنفسی: بسیاری از مواد مخدر، به‌ویژه آن‌هایی که از طریق استنشاق مصرف می‌شوند (مانند کوکائین و ماری‌جوانا)، می‌توانند موجب آسیب به ریه‌ها و دستگاه تنفسی شوند. مصرف طولانی‌مدت می‌تواند به بیماری‌های مزمن مانند برونشیت و آمفیزم منجر شود.
۳. کبد و کلیه‌ها: بسیاری از مواد مخدر موجب آسیب به کبد و کلیه‌ها می‌شوند. این مشکلات به‌ویژه در مواد سنتتیک مانند متامفتامین و هروئین بیشتر مشاهده می‌شود. مصرف مداوم این مواد می‌تواند منجر به نارسایی کبدی یا کلیوی شود.
۴. اختلالات متابولیک: مصرف مواد مخدر می‌تواند باعث اختلالات متابولیک در بدن شود. مواد مخدر مانند الکل، هروئین و کوکائین می‌توانند بر فرایندهای هضم و متابولیسم بدن تأثیر بگذارند که نتیجه آن ممکن است افزایش یا کاهش وزن غیرطبیعی و ناتوانی در نگهداری از تعادل متابولیکی بدن باشد.

تأثیرات روانی:

تأثیرات روانی مواد مخدر به شدت پیچیده و متفاوت هستند و ممکن است بر وضعیت روحی و روانی فرد تأثیرات بلندمدت یا کوتاه‌مدت بگذارند:

۱. اضطراب و افسردگی: مصرف مواد مخدر می‌تواند منجر به بروز اختلالات روانی مانند اضطراب و افسردگی شود. این مواد ممکن است به طور موقت احساس خوشایندی ایجاد کنند، اما به مرور زمان می‌توانند باعث بروز اختلالات روانی جدی شوند.
۲. توهمات و هذیان‌ها: مواد روان‌گردان و توهم‌زا مانند LSD و اکستازی می‌توانند باعث بروز تغییرات عمیق در ادراک، احساسات و تفکرات فرد شوند. این مواد ممکن است باعث ایجاد توهمات بصری و شنیداری شوند که می‌تواند منجر به رفتارهای خطرناک و پرخاشگری شود.

۳. اعتیاد و وابستگی: مواد مخدر به‌ویژه مواد شیمیایی و نیمه‌سنتتیک می‌توانند به وابستگی جسمانی و روانی منجر شوند. افرادی که به این مواد اعتیاد پیدا می‌کنند، اغلب دچار علائم ترک شدید شده و برای رهایی از این علائم به مصرف مواد ادامه می‌دهند. (صلح‌چی و نصیری، ۱۳۹۷)

۱.۳. انواع جرایم مرتبط با مواد مخدر

جرایم مرتبط با مواد مخدر تنها محدود به مصرف و اعتیاد نمی‌شود و در عین حال، اثرات آن‌ها در حوزه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و سیاسی خود را نشان می‌دهد. برخی از مهم‌ترین جرایم مرتبط با مواد مخدر شامل موارد زیر هستند:

۱. تولید و توزیع مواد مخدر: تولید مواد مخدر به‌ویژه مواد شیمیایی و صنعتی اغلب در شرایط غیرقانونی و در محیط‌های غیرمجاز انجام می‌شود. این جرم‌ها می‌توانند تأثیرات شدیدی بر جوامع محلی بگذارند، زیرا فعالیت‌های تولیدی ممکن است با بهره‌برداری از منابع طبیعی، تخریب محیط زیست، و حتی نقض حقوق کارگران همراه باشند. از سوی دیگر، توزیع مواد مخدر خود به‌عنوان یک تجارت غیرقانونی، می‌تواند آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی و امنیتی زیادی به بار آورد.

۲. قاچاق مواد مخدر: قاچاق مواد مخدر از جمله بزرگ‌ترین تهدیدات جهانی به شمار می‌رود که تأثیرات منفی آن بر سیاست‌ها و اقتصاد کشورهای مختلف بسیار جدی است. قاچاقچیان اغلب با استفاده از شبکه‌های پیچیده، مواد مخدر را از کشورهای تولیدکننده به بازارهای مصرف هدایت می‌کنند. این روند می‌تواند موجب افزایش فساد، خشونت و حتی جنگ‌های مسلحانه در برخی مناطق جهان شود.

۳. مصرف و اعتیاد: اعتیاد به مواد مخدر به‌طور مستقیم با ارتکاب دیگر جرایم نیز مرتبط است. فرد معتاد به دلیل نیاز به تأمین مواد مخدر، ممکن است به جرایم اقتصادی مانند سرقت یا دزدی دست بزند. از طرف دیگر، اعتیاد به مواد مخدر ممکن است باعث خشونت‌های خانوادگی، مشکلات در محیط کار، و کاهش بهره‌وری در جامعه شود.

۴. سایر جرایم تحت تأثیر مصرف مواد مخدر: مصرف مواد مخدر ممکن است به‌طور غیرمستقیم باعث افزایش سایر جرایم شود. برای مثال، فرد تحت تأثیر مواد مخدر ممکن است مرتکب اعمال خشونت‌آمیز، مانند تجاوز به حقوق دیگران یا آسیب به اموال عمومی و خصوصی شود. همچنین، این مواد می‌توانند موجب بروز اختلال در نظم عمومی شوند که نیازمند تدابیر ویژه و افزایش امنیت در سطح جامعه است.

جرایم مرتبط با مواد مخدر به یک بحران جهانی تبدیل شده که نیازمند رویکردی جامع و چندجانبه برای مقابله با آن است. این رویکرد باید شامل اقدامات پیشگیرانه، درمانی، و قانونی باشد تا بتوان از طریق آن‌ها نه تنها مواد مخدر را از سطح جامعه حذف کرد بلکه پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و امنیتی آن را نیز کاهش داد. (صدریان، ۱۳۹۵)

۲. عوامل مؤثر در ارتکاب جرایم مواد مخدر

جرائم مربوط به مواد مخدر از پیچیدگی‌های فراوانی برخوردارند و تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل مختلف اجتماعی، اقتصادی، فردی و قانونی قرار می‌گیرند. درک دقیق‌تر این عوامل می‌تواند به طراحی راهبردهای مؤثرتر برای پیشگیری و کاهش این جرائم کمک کند.

۲.۱. عوامل اجتماعی و اقتصادی

- فقر و بیکاری: یکی از بارزترین عوامل درگیر در جرم‌های مواد مخدر، شرایط اقتصادی و اجتماعی ضعیف است. فقر و بیکاری به عدم توانایی دسترسی افراد به فرصت‌های اقتصادی و اجتماعی مناسب منجر می‌شود، که این خود یکی از بزرگ‌ترین انگیزه‌ها برای ورود افراد به بازار غیرقانونی مواد مخدر است. افراد در شرایط ناامنی مالی و معیشتی بیشتر به دنبال راه‌هایی برای ارتقاء سریع وضعیت اقتصادی خود می‌گردند، حتی اگر این راه‌ها شامل فعالیت‌های غیرقانونی باشد. در بسیاری از جوامع این افراد مواد مخدر را به عنوان یک روش سریع و دست‌یافتنی برای کسب درآمد می‌بینند.
- دسترسی به مواد مخدر: دسترسی آسان به مواد مخدر در بسیاری از جوامع، یکی از عوامل کلیدی افزایش مصرف و توزیع این مواد است. وجود شبکه‌های گسترده‌ی توزیع مواد در مناطق مختلف، به ویژه در شهرهای بزرگ، به افراد اجازه می‌دهد تا به آسانی به این مواد دسترسی پیدا کنند. این آسانی در دسترسی نه تنها خطر ابتلا به اعتیاد را افزایش می‌دهد، بلکه باعث می‌شود افراد بیشتری در فعالیت‌های غیرقانونی مرتبط با مواد مخدر شرکت کنند، از جمله خرید، فروش و قاچاق.
- عدم آگاهی و آموزش ناکافی: فقدان آموزش‌های مناسب در مورد خطرات و پیامدهای قانونی مصرف مواد مخدر، یکی دیگری از عوامل مهم در ارتکاب جرم‌های مرتبط با مواد مخدر است. در بسیاری از جوامع، جوانان و حتی بزرگسالان اطلاعات کافی و صحیحی در مورد خطرات سلامت، حقوقی و اجتماعی این مواد ندارند. عدم آگاهی می‌تواند باعث شود افراد به سمت مصرف مواد مخدر بروند، بدون اینکه به‌طور کامل از پیامدهای جدی آن آگاه باشند. (صالحی، ۱۳۹۳)
- بی‌ثباتی سیاسی و اجتماعی: در جوامعی که دچار بی‌ثباتی سیاسی و اجتماعی هستند، مجرمان و قاچاقچیان از این بی‌ثباتی برای پیش‌برد اهداف خود بهره‌برداری می‌کنند. بی‌ثباتی ممکن است شامل جنگ، خشونت‌های قومیتی، یا بحران‌های اقتصادی باشد که همه‌ی این‌ها می‌توانند به افزایش مصرف و قاچاق مواد مخدر کمک کنند.

۲.۲. عوامل فردی و روانشناختی

- اختلالات روانی: بسیاری از افرادی که به مواد مخدر اعتیاد دارند، همزمان از اختلالات روانی مختلفی نیز رنج می‌برند. این افراد معمولاً به دنبال مواد مخدر به عنوان روشی برای مدیریت یا فرار از علائم ناراحت‌کننده‌ی اختلالات روانی خود هستند. اختلالاتی نظیر اضطراب، افسردگی، PTSD و دیگر اختلالات خلقی می‌توانند به عنوان محرک مصرف مواد مخدر عمل کنند. متأسفانه، استفاده از مواد مخدر نه تنها مشکلات روانی را تشدید می‌کند، بلکه می‌تواند منجر به بروز اختلالات جدید شود. (شریعتی سبزواری، ۱۳۸۵)
- فشار اجتماعی و گروه همسالان: فشار از سوی گروه‌های همسال و محیط اجتماعی تأثیر زیادی بر رفتارهای فرد دارد. جوانان معمولاً تحت تأثیر دوستان و گروه‌های اجتماعی خود هستند. فشار گروه‌های دوستی و تلاش برای مطابقت با

انتظارات اجتماعی می‌تواند فرد را به استفاده از مواد مخدر و ارتکاب جرایم سوق دهد. این نوع فشار به‌ویژه در محیط‌های شهری و در میان افرادی که خودپنداره و اعتماد به نفس پایینی دارند، بیشتر دیده می‌شود.

- مسائل هویتی و خودپنداره پایین: برخی افراد به دنبال یافتن هویت و موقعیت اجتماعی خود، به مصرف مواد مخدر روی می‌آورند. خودپنداره ضعیف و اعتماد به نفس پایین می‌تواند باعث شود فرد به دنبال تأیید و پذیرش گروهی از طریق رفتارهای پرخطر مانند مصرف مواد مخدر باشد. افراد ممکن است حس کنند که مصرف مواد مخدر می‌تواند به آن‌ها احساس قدرت یا شجاعت بیشتری دهد و جایگاهشان را در میان گروه‌های دوستان تقویت کند.
- تجربیات منفی زندگی: تجربه‌های تلخ و استرس‌زا مانند از دست دادن عزیزان، تجربه خشونت یا سوءاستفاده، و مواجهه با مشکلات اقتصادی می‌تواند افراد را به سمت مصرف مواد مخدر سوق دهند. این تجربه‌ها ممکن است به‌عنوان مکانیزمی برای فرار موقت از واقعیت دردناک و کاهش فشارهای روحی و روانی افراد عمل کنند.

۲.۳. سیاست‌ها و قوانین ناکارآمد

- ضعف در قوانین موجود: در بسیاری از کشورها، قوانین موجود برای مقابله با جرایم مرتبط با مواد مخدر ناکافی هستند و به‌طور کامل یا به‌درستی اجرا نمی‌شوند. این قوانین ممکن است شامل مجازات‌های ناکافی، بیش از حد پیچیده یا فاقد مرزهای واضح قانونی باشند که نمی‌توانند به‌طور مؤثر بازار و تجارت مواد مخدر را محدود کنند. در برخی مواقع، این ضعف در قوانین می‌تواند به دلیل تأثیرگذاری فساد و منافع شخصی در سیستم قضائی و قانون‌گذاری باشد.
- نواقص در اجرای قوانین: ضعف در اجرای قوانین یکی دیگر از مشکلات عمده است که مانع از مقابله کارآمد با جرایم مواد مخدر می‌شود. برخی دولت‌ها با مسائل جدی در اجرای قوانین به دلایلی چون فساد اداری، ضعف زیرساخت‌ها، کمبود منابع مالی و انسانی یا نداشتن برنامه‌های پیوستاری برای مدیریت و کاهش جرم روبرو هستند. این نواقص می‌تواند منجر به عدم دستگیری و مجازات مناسب مجرمان شود.
- فقدان رویکرد جامع‌نگر: سیاست‌ها و قوانین غالباً به‌طور محدود و تنها بر جنبه‌های امنیتی یا قانونی تمرکز دارند، بی‌آنکه به عواقب اجتماعی و بهداشتی پرداخته شود. یک رویکرد جامع‌نگر به این معناست که سیاست‌های مقابله با مواد مخدر باید به همه ابعاد آن، از جمله پیشگیری، درمان، آموزش و بازپروری توجه داشته باشند. این رویکرد باید شامل تلاش‌هایی برای تقویت آموزش و آگاهی‌بخشی و همچنین ایجاد دسترسی به خدمات درمانی و پشتیبانی اجتماعی برای افراد درگیر با مواد مخدر باشد.

در نهایت، برای مقابله مؤثر با جرایم مرتبط با مواد مخدر، نیاز به ارتباط و همکاری نزدیک میان دولت، جامعه و نهادهای بین‌المللی وجود دارد. تقویت سیستم‌های حمایتی اجتماعی، افزایش آگاهی عمومی، و اصلاح سیاست‌ها و قوانین ناکارآمد می‌تواند تأثیر عمیقی در کنترل و کاهش این جرایم داشته باشد. همکاری‌های چندجانبه و هماهنگ می‌تواند به تغییر ساختارهای موجود و جلب نیروی اجتماعی علیه این چالش جهانی کمک کند. (سلیمی و محمودآبادی، ۱۳۹۵)

۳. سیاست‌های جنایی مؤثر در کنترل جرایم مواد مخدر

کنترل و کاهش جرایم مرتبط با مواد مخدر، نیازمند سیاست‌های جامع و همه‌جانبه‌ای است که به تمام جنبه‌های این مشکل بپردازد. این سیاست‌ها باید نه تنها به مقابله با قاچاق و توزیع مواد مخدر، بلکه به ابعاد پیشگیرانه و حمایتی نیز توجه کنند.

۳.۱. پیشگیری اولیه

- آموزش و آگاه‌سازی عمومی: آموزش یکی از مؤثرترین ابزارها در پیشگیری اولیه از جرم‌های مرتبط با مواد مخدر است. برنامه‌های آموزشی باید در مدارس، دانشگاه‌ها، محیط‌های کاری و رسانه‌های عمومی اجرا شوند. این برنامه‌ها می‌توانند افراد را از خطرات مواد مخدر، آسیب‌های جسمی و روانی آن‌ها و پیامدهای قانونی و اجتماعی مرتبط با مصرف این مواد آگاه سازند. استفاده از کمپین‌های رسانه‌ای با بهره‌گیری از شخصیت‌های محبوب و تأثیرگذار نیز می‌تواند در افزایش آگاهی عمومی نقش بسزایی ایفا کند.
- تقویت خانواده و جامعه: خانواده‌ها و جوامع محلی نخستین و مهم‌ترین نقش را در حمایت و نظارت بر افراد به ویژه جوانان ایفا می‌کنند. برنامه‌های حمایتی و مشاوره‌ای برای والدین می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا مهارت‌های لازم برای ایجاد ارتباطات مثبت و مؤثر با فرزندان خود و مقابله با مشکلاتی نظیر استرس یا فشار هم‌سالان را کسب کنند. ایجاد برنامه‌های جامعه‌محور که مشارکت اعضای جامعه را در فعالیت‌های ورزشی، فرهنگی و هنری افزایش دهد می‌تواند به قدرت‌بخشی به جوانان و ایجاد یک محیط اجتماعی سالم، بدون مواد مخدر کمک کند.
- توسعه برنامه‌های مدرسه‌ای: مدارس به‌عنوان مکان‌هایی که جوانان بیشتر وقت خود را در آن می‌گذرانند، نقش مهمی در پیشگیری از مصرف مواد مخدر دارند. برنامه‌های آموزشی مدرسه‌ای باید به گونه‌ای طراحی شوند که مهارت‌های زندگی، قدرت تصمیم‌گیری و خودمدیریتی را به دانش‌آموزان آموزش دهد. درگیری دانش‌آموزان در برنامه‌های ضد مواد مخدر و ارائه مشاوره به آن‌ها می‌تواند در کاهش گرایش به مواد مخدر تأثیرگذار باشد.

۳.۲. اقدامات قانونی و قضائی

- تشدید مجازات‌ها: تشدید مجازات‌ها برای جرایم مرتبط با مواد مخدر می‌تواند نقش مهمی در کاهش این جرایم داشته باشد. این مجازات‌ها باید شامل دوره‌های طولانی حبس برای قاچاقچیان بزرگ و سازمان‌دهندگان شبکه‌های قاچاق باشد. در عین حال، اجرای مؤثر این مجازات‌ها نیازمند ارتقاء سیستم قضائی و اطمینان از رعایت عدالت و شفافیت در فرآیندهای قضائی است.
- اقدامات قضائی جایگزین: بسیاری از کشورها به‌جای رویکردهای سنتی مجازات، به استفاده از اقدامات جایگزین نظیر درمان اجباری برای مصرف‌کنندگان مواد مخدر و کارهای عمومی برای مرتکبان جرایم کوچک روی آورده‌اند. این رویکردها می‌توانند به بازپروری و بازگشت افراد به جامعه کمک کنند و از ازدحام سیستم زندان‌ها جلوگیری نمایند. استفاده از محکومیت‌های جایگزین برای مرتکبانانی که جرایم سنگین‌تری ندارند، می‌تواند به کاهش هزینه‌های مربوط به نگهداری در زندان و افزایش اثربخشی اجتماعی منجر شود.
- اصلاح قوانین و رویه‌های قضائی: بسیاری از سیستم‌های حقوقی نیازمند بازنگری و اصلاح در قوانین مربوط به مواد مخدر هستند. این اصلاحات باید به گونه‌ای باشد که تضمین‌کننده تعادل بین برخورد با باندهای مواد مخدر و حمایت از قربانیان

و مصرف‌کنندگان ناخواسته باشد. ایجاد دادگاه‌های تخصصی مواد مخدر که بر پیشگیری و اصلاح تمرکز داشته باشند نیز می‌تواند اثرات مثبتی داشته باشد. (خداخواه، ۱۳۹۸)

۳.۳. همکاری‌های بین‌المللی

- پیمان‌های بین‌المللی علیه مواد مخدر: مواد مخدر به عنوان یک مشکل جهانی، نیازمند همکاری‌های بین‌المللی گسترده است. کشورهای سراسر جهان باید در قالب پیمان‌های بین‌المللی مانند کنوانسیون ۱۹۸۸ سازمان ملل متحد در زمینه مبارزه با مواد مخدر، به اشتراک‌گذاری اطلاعات، تجارب و راهکارهای مؤثر بپردازند. این پیمان‌ها باید شامل توافق‌نامه‌هایی برای مبارزه مشترک با قاچاقچیان، تبادل اطلاعات و همکاری در عملیات‌های اجرایی باشد.
- تبادل اطلاعات و همکاری‌های مشترک: کشورهای عضو یک تعهد مشترک در مبارزه با قاچاق مواد مخدر دارند و باید از طریق تبادل سریع و کارآمد اطلاعات مرتبط با شبکه‌های قاچاق، مجرمان و تحولات جدید در بازارهای مواد مخدر با یکدیگر همکاری کنند. ایجاد سامانه‌های مشترک برای ردیابی و نظارت بر مهاجرت‌های مشکوک و تبادل نتایج تحقیقات و بازداشت‌ها به طور مؤثر می‌تواند به کاهش جرایم بین‌المللی مرتبط با مواد مخدر کمک کند.
- ایجاد برنامه‌های آموزشی مشترک: برنامه‌های آموزشی مشترک برای مقامات قانون‌مدار در خصوص جدیدترین تکنیک‌ها و فناوری‌های مقابله با جرم‌های مرتبط با مواد مخدر می‌تواند ظرفیت کشورهای مختلف را در پاسخگویی به این چالش‌ها افزایش دهد. برگزاری کنفرانس‌ها، جلسات آموزشی و کارگاه‌های عملیاتی مشترک به تبادل دانش و تقویت همکاری‌ها کمک شایانی می‌کند. (رحم دل، ۱۳۸۳)

۳.۴. برنامه‌های حمایتی و درمانی

- مراکز بازپروری و درمان: بدون شک، ایجاد و توسعه مراکز بازپروری و درمان می‌تواند به عنوان یکی از بهترین راهکارها برای مقابله با اعتیاد و پیشگیری از بازگشت به مصرف مواد مخدر عمل کند. این مراکز باید خدمات جامع درمانی از جمله مشاوره‌های فردی و گروهی، درمان‌های دارویی و برنامه‌های بازپروری اجتماعی را ارائه دهند. توجه به نیازهای فیزیکی، روانی و اجتماعی افراد درگیر با اعتیاد باید در اولویت قرار گیرد.
- برنامه‌های توانمندسازی و اشتغال‌زایی: بسیاری از معتادان پس از درمان نیازمند حمایت برای بازگشت به زندگی عادی هستند. ارائه آموزش‌های مهارتی و ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار می‌تواند به پیشگیری از بازگشت مجدد آن‌ها به اعتیاد کمک فراوانی کند. برنامه‌های کارآموزی و همکاری با کارفرمایان برای ارائه و ایجاد فرصت‌های شغلی برای افرادی که سابقه اعتیاد دارند، می‌تواند نقشی مؤثر در بازپروری و توانمندسازی آن‌ها ایفا کند.
- حمایت‌های اجتماعی و خانواده‌محور: بازگشت موفقیت‌آمیز افراد به جامعه نیازمند حمایت‌های مستمر اجتماعی و ارتباطات مثبت خانوادگی است. توسعه برنامه‌های حمایتی که هدف آن‌ها ایجاد و تقویت شبکه‌های اجتماعی حمایت‌گر و فراهم آوردن محیطی امن و سالم برای افراد و خانواده‌ها باشد، می‌تواند به موفقیت این سیاست‌ها کمک کند. ساختمان شبکه‌های پشتیبانی به ویژه در جوامع آسیب‌پذیر می‌تواند از فروپاشی مجدد اجتماعی و گرایش به مصرف مواد مخدر جلوگیری کند.

این استراتژی‌ها تنها زمانی می‌توانند مؤثر باشند که به‌طور هماهنگ و جامع اجرا شوند و برای تمامی ابعاد و جنبه‌های مشکل مواد مخدر راه‌حلهایی ارائه دهند. همکاری میان دولت‌ها، سازمان‌های غیرانتفاعی و جوامع محلی در این مسیر نقشی کلیدی ایفا می‌کند و باعث می‌شود تا جهان گامی به سوی کاهش جرایم مرتبط با مواد مخدر بردارد. (حبیبی تبار و حبیبی، ۱۳۹۳)

۴. مطالعه موردی

در این بخش به بررسی تجربیات موفق کشورهایی پرداخته می‌شود که در کنترل جرایم مرتبط با مواد مخدر به دستاوردهای چشمگیری رسیده‌اند. تجربه‌های مثبت این کشورها می‌تواند به‌عنوان الگوهایی برای دیگر کشورها مورد استفاده قرار گیرد و سیاست‌گذاران را در طراحی و اجرای استراتژی‌های مؤثر هدایت کند. دو نمونه برجسته در این زمینه کشور هلند و سوئیس هستند که با اتخاذ رویکردهای چندجانبه و انعطاف‌پذیر، موفق شده‌اند در کاهش آسیب‌های ناشی از مواد مخدر و کنترل جرایم مربوطه به نتایج مثبتی دست یابند.

۴.۱. هلند: مدل کاهش آسیب و قانونی‌سازی کنترل‌شده

هلند به‌خاطر رویکرد خاص خود در برخورد با مواد مخدر شناخته شده است. این کشور از سیاست‌های کاهش آسیب بهره می‌گیرد که هدف آن‌ها مدیریت و کاهش مشکلات ناشی از مصرف مواد مخدر، به‌جای تمرکز صرف بر مجازات‌های کیفری است. در هلند، مواد مخدر سبک مانند حشیش تحت نظارت و در چارچوب خاصی قانونی شده است، که این امر نه‌تنها به کنترل بهتر فروش و مصرف این مواد کمک کرده، بلکه منابع قانونی را برای تمرکز بر مبارزه با مواد سنگین‌تر آزاد کرده است.

- برنامه‌های کاهش آسیب: ایجاد تسهیلاتی مانند مراکز مصرف کنترل‌شده که به مصرف‌کنندگان مواد مخدر اجازه می‌دهند در محیطی امن و تحت نظارت به مصرف بپردازند، به کاهش خطرات بهداشتی و اجتماعی ناشی از مصرف مواد کمک می‌کند. این مراکز نه‌تنها خطرات مرتبط با استفاده غیرقانونی و غیرقابل کنترل را کاهش می‌دهند، بلکه فرصتی برای ارائه خدمات بهداشتی و مددکاری به مصرف‌کنندگان نیز فراهم می‌آورند.

- آموزش و آگاه‌سازی: در کنار سیاست‌های نظارتی، هلند به سرمایه‌گذاری در برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌بخشی نیز پرداخته است. مدارس و مراکز اجتماعی برنامه‌های آموزش‌دهنده‌ای را برای جوانان ارائه می‌دهند که به آن‌ها درک واقع‌گرایانه‌تری از خطرات مواد مخدر می‌دهد.

- افزایش دسترسی به درمان: دولت هلند همچنین به افزایش دسترسی به خدمات درمانی برای افرادی که با مشکل اعتیاد مواجه هستند اقدام کرده است. این خدمات شامل مشاوره، درمان دارویی و برنامه‌های ترک اعتیاد است که در کاهش میزان جرم‌های مرتبط با مواد مخدر و تسهیل در بازگشت افراد به زندگی عادی نقش به‌سزایی داشته است. (آقابابایی، ۱۳۸۴)

۴.۲. سوئیس: استفاده از درمان‌های متنوع و حمایت‌های اجتماعی

سوئیس به عنوان یکی از کشورهای پیشرو در استفاده از رویکردهای درمانی و حمایتی در مواجهه با بحران مواد مخدر شهرت دارد. این کشور با به کارگیری سیاست‌هایی که مبتنی بر داده‌ها و تحقیقات علمی پیشرفته هستند، توانسته است بحران‌های مرتبط با هروئین و دیگر مواد سنگین را کنترل کند.

- درمان‌های مبتنی بر هروئین: یکی از اقدامات نوآورانه و موفق سوئیس ارائه درمان‌های مبتنی بر هروئین تحت نظارت پزشکی به مصرف‌کنندگانی است که نتوانسته‌اند از طریق روش‌های دیگر اعتیاد خود را مدیریت کنند. این برنامه‌ها که در بسیاری از شهرهای بزرگ اجرا شده‌اند به کاهش چشمگیر نرخ جرایم، بهبود سلامت عمومی و افزایش کیفیت زندگی مصرف‌کنندگان منجر شده‌اند.

- تقویت شبکه‌های اجتماعی و حمایتی: سوئیس همچنین به حمایت‌های اجتماعی گسترده‌ای برای معتادان و خانواده‌های آن‌ها پرداخته است. ایجاد شبکه‌های اجتماعی قوی، حمایتی و برنامه‌های توانمندسازی اجتماعی برای افراد درگیر با اعتیاد به منظور بازگشت به جامعه و پیدا کردن جایگاه اجتماعی نوین و معنادار همواره در دستور کار سیاست‌های مربوطه بوده است.

- پژوهش و ارزیابی مداوم: یکی دیگر از اقدامات مؤثر سوئیس، انجام پژوهش‌های مستمر و ارزیابی دقیق از تأثیر سیاست‌ها و برنامه‌های اجرا شده است. این نگاه داده‌محور امکان می‌دهد که سیاست‌گذاران بتوانند به طور مستمر اثرات اقدامات خود را بررسی کرده و استراتژی‌ها را بر اساس نیاز و شرایط بومی اصلاح کنند.

این مطالعات موردی نشان می‌دهند که رویکردهای مبتنی بر کاهش آسیب، آموزش و نشان دادن اجرای مؤثر قوانین و برنامه‌های درمانی و توانمندسازی می‌تواند به کاهش جرایم مرتبط با مواد مخدر و بهبود وضعیت اجتماعی کمک کند. تجربه‌های این کشورها می‌تواند روشنگر راه‌حل‌های خلاقانه و مؤثر برای دیگر کشورهایی باشد که با چالش‌های مشابهی در حوزه مواد مخدر مواجه‌اند. (اسمعیل پورعسکر، ۱۳۹۸)

۵. نتیجه‌گیری و پیشنهادات

در پایان این مقاله، به وضوح مشخص شد که مبارزه با جرم‌های مرتبط با مواد مخدر، نیازمند رویکردی جامع و چندبعدی است که تمام جنبه‌های اجتماعی، قانونی و بهداشتی این معضل را در بر گیرد. مسئله مواد مخدر تنها یک چالش حقوقی نیست، بلکه بافت پیچیده‌ای از عوامل اقتصادی، فرهنگی و بهداشتی را نیز شامل می‌شود که همه با هم به گونه‌ای در پدید آمدن و ادامه این معضل نقش دارند. از این رو، سیاست‌های جنایی و اجتماعی باید به طور مستمر بهبود یافته و تطبیق یابند تا نتایج مؤثرتری به دست آید.

۵.۱. پیشنهادات

۱. بازنگری سیاست‌های قانونی و قضائی: سیاست‌ها و قوانین مربوط به مواد مخدر باید تحت بازنگری‌های دوره‌ای قرار گیرند تا اطمینان حاصل شود که به روزترین و کارآمدترین روش‌ها به کار گرفته می‌شوند. این بازنگری‌ها باید شامل تجزیه و تحلیل

داده‌های مربوط به اثربخشی روش‌های کنونی و نیز بازخورد از افرادی باشد که در سیستم قضائی با اعتیاد و قاچاق دست‌وپنجه نرم می‌کنند.

۲. توسعه برنامه‌های پیشگیری و آموزشی: برنامه‌های آموزشی هدفمند در مدارس و جوامع محلی باید طراحی و اجرا شوند تا آگاهی عمومی از خطرات مواد مخدر افزایش یابد. این برنامه‌ها باید فراتر از انتقال اطلاعات باشند و مهارت‌هایی مانند تصمیم‌گیری و مقاومت در برابر فشار هم‌سال را نیز به دانش‌آموزان بیاموزند.

۳. گسترش دسترسی به خدمات درمانی و توانبخشی: افزایش دسترسی به خدمات درمانی و توانبخشی برای افرادی که با اعتیاد درگیر هستند امری ضروری است. این خدمات باید شامل مشاوره، درمان دارویی و امکانات بازپروری باشد و در دسترس تمامی اقشار جامعه قرار گیرد. همچنین، پشتیبانی مالی و سازمانی برای توسعه مراکز درمانی و طرح‌های توانمندسازی باید تقویت شود.

۴. همکاری‌های بین‌المللی: با توجه به جهانی بودن مشکل مواد مخدر، تقویت همکاری‌های بین‌المللی از طریق تبادل اطلاعات، تجارب و تحقیقات بسیار حائز اهمیت است. کشورهای مختلف می‌توانند با اجرای برنامه‌های مشترک و امضاء توافق‌نامه‌هایی در زمینه تعقیب و نظارت بر شبکه‌های قاچاق بین‌المللی به پیشرفت‌های شایانی دست یابند.

۵. پشتیبانی از تحقیقات و نوآوری: حمایت از تحقیقات و نوآوری در حوزه سیاست‌گذاری می‌تواند به شناسایی و بکارگیری بهترین روش‌های کاهش تقاضا و عرضه مواد مخدر کمک کند. تحقیقات باید به‌طور مستمر نیازهای جوامع را سنجش کرده و به بررسی اثرات اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی سیاست‌های پیش‌بینی‌شده بپردازند.

۶. آشنایی با مدل‌های موفق جهانی: بهره‌گیری از تجربیات موفق دیگر کشورها نظیر هلند و سوئیس که با استفاده از رویکردهای مبتنی بر کاهش آسیب و ترکیب درمان و نظارت به نتایج مثبتی رسیده‌اند، می‌تواند به عنوان الگو برای توسعه سیاست‌های داخلی مورد استفاده قرار گیرد.

به‌طور کلی، برخورد مؤثر با مشکل استفاده و قاچاق مواد مخدر مستلزم برخوردی همه‌جانبه است که تمامی ابعاد فردی، اجتماعی و حکومتی را در برگیرد. تنها از این طریق است که می‌توان به کاهش مؤثر این چالش جهانی دست یافت و به ساختن جوامعی سالم‌تر و ایمن‌تر کمک کرد.

منابع

- اسمعیل پورعسکر، ندا. «بررسی و نگرشی از جایگاه مواد مخدر از منظر قرآن و اسلام». مقاله ارائه شده در دومین همایش بین‌المللی علوم مدیریتی، تربیتی، اجتماعی و روانشناسی، تهران، ۱۳۹۸.
- آقابابایی، اسماعیل. «دیدگاه شرع و قانون در برخورد با جرایم مرتبط با مواد مخدر»، رواق اندیشه ۴۳، (۱۳۸۴): ۳۳-۴۹.
- حبیبی تبار، جواد و ضامن علی حبیبی. «مبانی فقهی مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر»، فقه سال ۱۳۹۳(۱): ۳۲-۹۳.
- خداخواه، نسیم، بررسی فقهی حقوقی مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر، مجله پژوهش و مطالعات علوم انسانی، سال اول، شماره ۶، دی ماه (۱۳۹۸).
- رحم دل، منصور. حقوق کیفری مواد مخدر، ویرایش اول. تهران: انتشارات سها دانش، ۱۳۸۳.

- سلیمی، فرزین و رضا محمودآبادی. «بررسی ماهیت مجازات اعدام در جرم قاچاق مواد مخدر در ایران». مقاله ارائه شده در کنگره بین المللی جامع حقوق ایران، تهران، ۱۳۹۵.
- شریعتی سبزواری، محمدباقر. «نگرشی بر احکام اسلام و مواد مخدر»، مجله معارف اسلامی ۶۵(۱۳۸۵): ۷۲-۹۰.
- صالحی، شعله. «تاریخچه مصرف تریاک در ایران». فصلنامه سلامت اجتماعی و اعتیاد ۳(۱۳۹۳): ۴۹-۶۴.
- صدریان، زهرا. «مواد مخدر از منظر قانون و شرع اسلام»، مقاله ارائه شده در همایش ملی پیشگیری از اعتیاد، شاهین شهر و میمه، ۱۳۹۵.
- صلح‌چی، محمدعلی و شهریار نصیری. «مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر در نظام حقوقی ایران بر اساس موازین حقوق بین الملل بشر؛ حذف یا ابقاء»، مجله حقوقی بین‌المللی ۵۹(۱۳۹۷): ۱۴۳-۱۷۰.
- عادل، ساریخانی و محمدهادی توکل پرور، «مفهوم‌شناسی «تعزیرات منصوص شرعی» با تاکید بر نظرهای شورای نگهبان»، فصلنامه دانش حقوق عمومی ۱۴(۱۳۹۵): ۹۵-۱۱۵.
- عرفانی، ابراهیم و نادر مصطفایی. «تعامل رسانه‌ها با سیاست کیفری ایران در قبال جرایم مواد مخدر». فصلنامه علمی-حقوقی قانون یار. ۲(۸)(۱۳۹۷): ۱۳۵-۱۷۴.
- غلام حیدر، علامه. «آموزه‌های جرم‌شناسی در کود جزا». مجله علمی پژوهشی سارنوال، لوی سارنوالی ۲۷(۵۲)(۱۳۹۷): ۱-۱۹.